

MÄRKUSTE TABEL

Nr.	Ettepaneku sisu	Arvestatu/ Mitte arvestatud/ Teadmiseks võetud	Rahandusministeeriumi seisukoht
JUSTIITSMINISTEERIUM			

2. kooskõlastusring

1.	<p>Esimesel kooskõlastusringil toime välja (märkus 4), et 2022. aastal kogumispensionite seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu kooskõlastamisel juhtis Justiitsministeerium oma kooskõlastuskirjas tähelepanu sellele, et vastutuse sätete puhul on tegemist äärmiselt laia sisuga normidega, mis hõlmavad ca 35 nõude rikkumist. Palusime hinnata, kas kõigi nõuete rikkumised on ühesuguse raskusega või on võimalik eristada nõudeid, mis on olulisemad, mis vähem olulised ning vastavalt sellele koostada eraldi vastutuse sätted, milles on erinevad karistused. Kõik ca 35 nõuet on ühesuguse tähendusega, kõigile on ette nähtud sarnane maksimaalne karistus. Justiitsministeeriumi märkusele vastati toona kooskõlastustabelis mh järgmiselt: „Tulenevalt sellest, et Eesti karistusõiguses on maksimaalsed karistused finantssektori spetsiifikat arvestades liialt madalad, ei ole eelnõus praegu ka mindud võimalike rikkumiste koosseisude diferentseerimise teed. Maksimaalne karistus määr juriidilisele isikule 400 000 eurot on niigi väga madal (võrdluseks, et sunniraha maksimummäär on 5 000 000 eurot).</p> <p>Pärast seda, kui finantssektori karistused on võimalik tõsta, saab üle vaadata ka PEPP määrus ettenähtud rikkumiste koosseisud ja vajadusel neid vastavalt raskusastmele diferentseerida.“ Karistuste tõstmine on nüüdseks tehtud võimalikuks ning vastavad muudatused on eelnõusse ka kavandatud. Praegu on karistusnormis jätkuvalt ligi 35 nõude rikkumine koos ning seletuskirjas puuduvad täiendavad selgitused selle kohta. Küsisime, kas eelnõu koostamisel vaadati üle Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2019/1238 üleeuroopalise personaalse</p>	Arvestatud	Füüsilise isiku karistused on eelnõus viidud PEPPi määruses sätestatud tasemele, so 700 000 eurole. Vastav parandus oli jäänud eelnõus tegemata ekslikult.
----	---	------------	--

	<p>pensionitoote kohta (PEPP määrus) ettenähtud koosseisud ning mis tulemusele jõuti. Palusime PEPP määruses ettenähtud rikkumiste koosseisud üle vaadata ning diferentseerida vastavalt raskusastmele.</p> <p>Eelnõu seletuskirja lisas 2 (märkuste tabel) on Justiitsministeeriumi märkusele vastatud, et PEPP määrus ei võimalda kõnealuste rikkumiste puhul madalamaid karistusmäärasid kehtestada, kuna vastavalt PEPP määruse art 67 lg 3 punktidele d ja f peavad kõigi koosseisude puhul olema kehtestatud maksimaalsete karistusmääradena vähemalt 700 000 eurot füüsilisele isikule ja 5 miljonit eurot juriidilisele isikule (arvestades lisaks ka punktides e ja g toodud täiendusi).</p> <p>Palume täiendavalt selgitada, miks kavandatakse eelnõu § 2 punktis 15 füüsilisele isikule 5 miljoni euro suurune karistusmäär, kuigi PEPP määruses on öeldud, et maksimaalne karistus peab olema vähemalt 700 000 eurot (nii nagu ka kooskõlastustabelis välja tuuakse)? Miks on füüsilise isiku karistusmäär tõstetud nõutavast määra mitu korda kõrgemale, olles võrdsustatud juriidilise isiku karistusmääraga? Milline PEPP määruse artikkel füüsilise ja juriidilise isiku karistusmäära võrdsustamist nõuab?</p>		
2.	Palume lisaks arvestada käesoleva kirja lisades esitatud eelnõu ja seletuskirja failis jäljega tehtud märkustega.	Arvestatud	
1. kooskõlastusring			
1.	<p>Eelnõu §-ga 2 muudetakse investeerimisfondide seadust (IFS), §-ga 3 kindlustustegevuse seadust (KindlITS), §-ga 4 krediitiasutuste seadust (KAS) ning §-ga 6 väärtipaberiturust seadust (VPTS). Nagu oleme ka varasemalt väljendanud, ei toeta Justiitsministeerium eraldi aegumise paragrahvi nagu see on investeerimisfondide seaduse § 513², kindlustustegevuse seaduse § 263⁴, krediitiasutuste seaduse §-s 134²⁴ ja VPTS §-s 262². Aegumise erand tuleb sätestada menetluse paragrahvis. Sel juhul on see kooskõlas teistes, juba varasemalt ehk enne</p> <p>2023.a. sätestatud, eriseadustes ettenähtud regulatsiooniga, nt riigihangete seaduse § 216 lõikega 2 (alates 2017. a), maksukorralduse seaduse §-ga 162 (alates 2015. a), konkurentsiseaduse §-ga 73⁹ (alates 2015. a).</p>	Arvestatud	<p>IFS ja KindlITS vastavad muudatused on lisatud eelnõusse.</p> <p>KAS ja VpTS muudatused on juba Finantsinspektsiooni seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõus, mis on Riigikogus menetluses.</p>

	Kuivõrd eelnõuga tehakse muudatused viidatud seadustes, palume teha vastavad muudatused ka aegumise sätetes, kavandades need menetluse paragrahvi.		
2.	<p>Eelnõu §-ga 6 muudetakse VPTS § 237⁸⁸ lõigetes 1 ja 2 väärtetoote eest kohaldatavat rahatrahvi määra. Tõstatame küsimuse, kas § 237⁸⁸ ei tule lisada ka VPTS § 262¹ (juriidilise isiku ja konsolideerimisgrupi käibe) lõigetes 2 või 3 sätestatud loetelusse, mis sätestavad, kuidas juriidilise isiku konsolideeritud käivet arvestatakse. Kui seda ei tule teha, siis palume selgitada, miks ei pea viidatud § 237⁸⁸ lisama § 262¹ lõigete 2 või 3 loetelusse, vaid konsolideeritud käibe arvestamisel tuleb lähtuda VPTS § 262¹ lõikest 1. Samuti palume selgitada, miks VPTS vastutuse sätetes, sh ka muudetavas §-s 237⁸⁸ kasutatakse sõnastust „konsolideerimisgrupi konsolideeritud käibe“, aga § 262¹ kasutab sõnastust „konsolideerimisgrupi käibe“, ilma sõnata „konsolideeritud“. Lisaks juhime tähelepanu, et kui VPTS § 262¹ teksti võrrelda nt IFS §-ga 513¹, KindlITS §-ga 263³, KAS §-ga 134²³, makseasutuste ja e-raha asutuste seaduse §-ga 116², rahapesu ja terrorismi tõkestamise seaduse §-ga 96², väärtepaberite registri pidamise seaduse §-ga 46⁸ jt, nähtub, et terminikasutus ei ole ühtne – kord tuleb lähtuda nt aastasest kogukäibest, siis aastasest netokäibest, konsolideeritud raamatupidamise aruandest, konsolideeritud aruandest, konsolideeritud aastaaruandest, seejärel aga konsolideeritud finantsaruannetest jne. Võimalus rahatrahvi kohaldamisele näha ette erinevaid aluseid ja määrasid tekkis Eesti õigusesse 01.11.23 jõustunud karistusseadustiku muudatusega. Oleme arvamusel, et vähemalt sarnastes valdkondades (nagu finantssektor) peaksid arvutamise alused olema võimalikult ühesugused. Mida rohkem eriseadustes erinevaid rahatrahvi arvestamise võimalusi ette näha, suureneb võimalus, et tekib ja süveneb segadus nii menetlusaluste isikute kui ka rakendajate hulgas. On oluline, et sellele pööratakse tähelepanu ka Euroopa Liidu tasemel uusi algatusi ja regulatsioone läbi rääkides. Palume analüüsida ja selgitada, miks on erinevates seadustes juriidilise isiku ja konsolideerimisgrupi käibe arvutamine sätestatud erinevalt ning võimalusel sõnastused ühtlustada.</p>	Selgitatud	<p>PEPPi kontekstis peetakse rahatrahvi määra mõjutava käibe all silmas VPTS § 262¹ lõikes 1 sätestatud käivet. Seda tuginedes määruse (EL) 2019/1238 (PEPPi määrus) artikkel 67 punktile (3) e):</p> <p>„e) juriidilise isiku puhul võib punktis d osutatud maksimaalne haldustrahv olla kuni 10 % aastasest kogukäibele vastavalt</p> <p>viimasele raamatupidamisaruandele, mille juht-, järelevalve- või haldusorgan on kinnitanud; kui juriidiline isik on emaettevõtja või selle emaettevõtja tütarettevõtja, kes peab koostama konsolideeritud finantsaruandeid kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2013/34/EL, siis on asjakohane aastane kogukäive asjakohaste raamatupidamise õigusnormide kohaselt aastane kogukäive või vastav tululiik vastavalt viimasele konsolideeritud raamatupidamisaruandele, mille on heaks kiitnud kõrgeima taseme emaettevõtja juht-, järelevalve- või haldusorgan;“.</p> <p>Mööname, et erinevates finantssektori õigusaktides on sarnased väärtetokaristuste normid tõesti mõnevõrra erinevas sõnastuses. Normide sõnastamisel on püütud võimalikult täpselt üle võtta vastavaid EL õigusakte, mis omakorda on tihtilugu pisut erinevalt sõnastatud. Küsimus, kas ja kuivõrd annaks siseriiklikes õigusaktides sarnaste normide sõnastusi ühtlustada, vajab põhjalikumat analüüsimist, mida saaks teha eraldiseisva töövoona.</p> <p>Võtame arvesse märkuse osa, mis puudutab EL tasemel uute algatuste ja regulatsioonide läbirääkimisi.</p>

3.	<p>Eelnõuga tõstetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2019/1238 üleeuroopalise personaalse pensionitoote kohta (PEPP määrus) kehtestatud nõuete rikkumise tagajärjeks olevad väärteokaristuste trahvimäärad samale tasemele, nagu seda tehti muude finantssektori väärteokaristuste puhul finantssektori väärteokaristuste reformi käigus (audiitortegevuse seaduse, finantskriisi ennetamise ja lahendamise seaduse ning teiste seaduste muutmise seaduses (111SE), mis jõustus 2023. aasta 1. novembril). Füüsilise isiku puhul tõuseb rahatrahv 300 trahviühikult 5 000 000 eurole või kuni kahekordsele väärteo tulemusel teenitud kasule või ära hoitud kahjule vastavale summale. Juriidilise isiku puhul tõuseb trahv 400 000 eurolt 5 000 000 eurole või kuni kahekordsele väärteo tulemusel teenitud kasule või ära hoitud kahjule vastavale summale või kuni kümnele protsendile juriidilise isiku või tema konsolideerimisgrupi konsolideeritud käibest. 01.11.2023 jõustunud seaduseelnõu 111SE seletuskirja sisukokkuvõttes (lk 1) märgitakse mh, et eelnõu eesmärk on muudatuste või täienduste abil viia seadusandlik olukord vastavusse Euroopa Liidu (EL) õigusest tulenevate nõuetega ning võimaldada Eestis kohaldada EL õigusaktides sätestatud ülemmääradega rahalisi sanktsioone. Eelnõuga muudetakse PEPP määruses kehtestatud nõuete rikkumise tagajärjeks olevad väärteokaristuste trahvimäärasid, mida seaduseelnõuga 111SE ei tehtud. VPTS-is on aga veel karistusnorme, mille määrad on endisel tasemel (nt 237⁴⁶–237⁴⁸). Palume täpsustada, kas ja millal on kavas muuta karistusmäärasid seni muutmata sätetes.</p>	Selgitatud	<p>VPTS §-des 237⁴⁶–237⁴⁸ kehtestatud väärteokaristuste puhul ei ole nende aluseks olevates EL aktides maksimaalseid määrasid kehtestatud. Sel põhjusel jäid nimetatud normides sätestatud piirmäärad finantssektori väärteokaristuste reformi käigus tõstmata. Tulevikus, kui toimub finantssektori väärteokaristuste sõnastuste laiem ülevaatamine ja võimalusel ühtlustamine, vaatame üle ja vajadusel ajakohastame ka kõnealuste VPTS normide piirmäärad (vt ka vastust märkusele nr 2).</p>
4.	<p>Kogumispensionite seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu kooskõlastamisel juhtisime tähelepanu sellele, et vastutuse sätete puhul on tegemist väga avara sisuga normidega, mis hõlmavad ca 35 nõude rikkumist. Palusime hinnata, kas kõigi nende nõuete rikkumised on ühesuguse raskusega või on võimalik eristada nõudeid, mis on olulisemad, mis vähem olulised ning vastavalt sellele koostada eraldi vastutuse sätted, milles on erinevad karistusmäärad. Praegu on kõik ca 35 nõude rikkumised sama raskusastmega ning kõigile on ette nähtud sarnane maksimaalne karistus. Kooskõlastustabelis on sellele märkusele vastatud järgmiselt: „Tulenevalt</p>	Selgitatud	<p>Vaatasime PEPPi määruses ettenähtud rikkumiste koosseisud üle, kuid jõudsime järeldusele, et PEPPi määrus ei võimalda kõnealuste rikkumiste puhul madalamaid karistusmäärasid kehtestada. Vastavalt PEPPi määruse artikkel 67 punktidele 3 d) ja f) peavad kõigi koosseisude puhul olema kehtestatud maksimaalsete karistusmääradena 700 000 eurot füüsilisele isikule ja 5 miljonit eurot juriidilisele isikule (arvestades lisaks ka punktides e) ja g) toodud täiendusi). Konkreetsete juhtumite puhul karistuste määramisel tuleb</p>

	<p>sellest, et Eesti karistusõiguses on maksimaalsed karistused finantssektori spetsiifikat arvestades liialt madalad, ei ole eelnõus praegu ka mindud võimalike rikkumiste koosseisude diferentseerimise teed. Maksimaalne karistusmäär juriidilisele isikule 400 000 eurot on niigi väga madal (võrdluseks, et sunniraha maksimummäär on 5 000 000 eurot). Pärast seda, kui finantssektori karistused on võimalik tõsta, saab üle vaadata ka PEPPi määruses ettenähtud rikkumiste koosseisud ja vajadusel neid vastavalt raskusastmele diferentseerida.“ Karistused määratakse tõstmise on nüüdseks tehtud võimalikuks ning vastavad muudatused on eelnõusse ka kavandatud. Praegu on karistusnormis jätkuvalt ligi 35 nõude rikkumine koos ning seletuskirjas puuduvad täiendavad selgitused selle kohta. Kas eelnõu koostamisel on üle vaadatud PEPPi määruses ettenähtud koosseisud? Kui, siis millisele tulemusele jõuti? Kui ei, palume PEPPi määruses ettenähtud rikkumiste koosseisud vaadata üle ning kavandada diferentseeritud koosseisud vastavalt rikkumise raskusastmele.</p>		<p>Finantsinspektsioonil lähtuda PEPPi määruse artiklist 68, mis muu hulgas näeb ette karistuse määramisel ka rikkumise olulisuse, raskuse ja kestusega arvestamise. Eelnõu seletuskirja on vastavalt täiendatud.</p>
5.	<p>Normitehnilised ja keelemärkused:</p> <p>Palume arvestada käesoleva kirja lisades esitatud eelnõu ja seletuskirja failis jäljega tehtud märkustega ning märkustega eelnõu mõju kohta.</p>	Arvestatud	
FINANTSINSPEKTSIOON			

6.	<p>1. Eelnõu § 2 punktid 7 ja 8 Finantsinspektsioon edastab käesolevaga oma arvamuse seoses investeerimisfondide seaduse (edaspidi IFS) muudatusega, millega lubatakse investeerida kuni 10% IFS-s mitte sätestatud instrumentidesse. Eelnõu § 2 kohaselt: 7) paragrahvi 121 lõiget 2 täiendatakse punktiga 5 järgmises sõnastuses: „5) muudesse fondi tingimustes või prospektis nimetatud instrumentidesse.“; 8) paragrahvi 121 täiendatakse lõikega 2³ järgmises sõnastuses: „(2³) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 5 nimetatud instrumentidesse, mida ei ole nimetatud sama lõike punktides 1–4, lõikes 2¹ ega käesoleva seaduse §-s 103, võib investeerida kuni kümme protsenti pensionifondi vara väärtusest.“; Eelnõu seletuskirja punktis 2.1.5. (lk 7) on</p>	Arvestatud	<p>Muudatus on eelnõust välja jäetud ja võetud täiendavalt analüüsida.</p>
----	---	------------	--

<p>märgitud, et: „Muudatus toob suurema paindlikkuse varaklassidesse, kuhu pensionifondid investeerida võivad ja annab võimaluse praktikas kiiremateks muudatusteks pensionifondide investeeringutes“. Finantsinspeksioon märgib, et Eelnõu seletuskirjast ei selgu, mis põhjusel on peetud vajalikuks suurema paindlikkuse lisamist pensionifondide investeerimispiirangutesse kavandataval viisil ja ulatuses. Kehtiva seaduse kohaselt on pensionifondidel lubatud investeerida enamikesse peamistesse varaklassidesse, sh kinnisvarasse ja väärtpaberitesse, mille alusvaraks on väärismetall või toore või mille hind sõltub väärismetallist või toormest. Seega on Finantsinspeksiooni hinnangul juba praegu lubatud investeeringute valik lai, selles on erineva riskiprofiili ja likviidsustasemega instrumente, mis annab fondivalitsejale võimaluse kohandada fondi portfelli vastavalt investeerimisstrateegiale ja turul toimuvatele muutustele. Eelnõu seletuskirjast ei nähtu potentsiaalsete riskide analüüsi. Nimetatud on üksnes ebasoovitavat mõju seoses võimaliku negatiivse tootlusega. Seejuures ei ole välja toodud nt võimalikku olukorda, kus 10% pensionifondi varast on investeeritud ühte instrumenti ning see kaotab kogu oma väärtuse. Sellisel juhul on kadunud 10% portfelli väärtusest, mis ei pruugi olla kohustusliku pensionifondi osakuomaniku jaoks aktsepteeritav olukord. Praktikas on esinenud juhtumeid, mille puhul ka kehtivate investeerimispiirangutega kooskõlas tehtud investeeringute puhul, on pensionifondi valitsejatel tulnud kohustuslike pensionifondide portfellides riskantsemaid investeeringuid oluliselt alla või koguni nulli hinnata, kuna nendega seotud riskid on realiseerunud. Finantsinspeksiooni hinnangul tuleks vähemalt Eelnõu seletuskirjas nimetada potentsiaalseid varaklasse ja/või instrumentide liike, millesse on muudatuse tulemusena lubatud kohustusliku pensionifondi vara investeerida. Finantsinspeksiooni hinnangul ei võimalda varaklasside nimetamata jätmine Finantsinspeksioonil piisavalt täpselt</p>		
---	--	--

	<p>hinnata ja mõõta muudatusega seotud riske, 10% piirangu sobivust ning investorite täiendava kaitse vajadust. Praeguses sõnastuses lubab Eelnõu fondivalitsejatel mh investeerida krüptovaluutadesse, tokenitesse, NFT-desse ja teistesse krüptovaradesse, mille sobivus kohustuslike pensionifondide portfellidesse vajab Finantsinspektsiooni hinnangul põhjalikku analüüsi ja arutelu. Kokkuvõttes ei ole kõnealust muudatust Finantsinspektsiooni hinnangul piisavalt analüüsitud ja põhjendatud, et seda sellisel kujul IFS-i lisada. Finantsinspektsioon on seisukohal, et taoline muudatus vajab arutelu laiemas ringis koos pensionifondivalitsejatega.</p>		
7.	<p>2. Täiendav ettepanek IFS-i muutmiseks Finantsinspektsioon on 08.05.2023 edastanud Rahandusministeeriumile ettepaneku Finantsinspektsiooni seaduse § 2 lg 2 nimetatud eriseadustes kohapealse kontrolli regulatsiooni muutmiseks. Praktika on näidanud, et kohapealse kontrolli regulatsioon vajab uuendamist osas, mis puudutab kohapealse kontrolli menetluse lõppakti. Käesoleval ajal ei oma kohapealse kontrolli lõplik akt regulatiivset toimet, vaid fikseerib kohapealses kontrollis tuvastatu. Kui Finantsinspektsioon soovib puuduste kõrvaldamise subjektile kohustuslikuks teha kindla tähtaja jooksul ning rakendada ka sunnivahendit, siis peab ta tegema selleks eraldi haldusakti – ettekirjutuse. Eeltoodu muudab kohapealse kontrolli menetluse lõpu venivaks ja ebaefektiivseks. Seetõttu soovime eriseadustes, sh ka IFS-is sätestatud kohapealse kontrolli sätteid muuta selliselt, et Finantsinspektsioonil oleks võimalik kohapealse kontrolli lõplik akt vajadusel võrdsustada ettekirjutusega järgides selleks ka haldusmenetluse seaduses sätestatud nõudeid.</p>	Mitte arvestatud	Ettepanek on mõistetav, kuid plaanime käsitleda seda antud eelnõust eraldiseisvalt (eeldab läbivalt finantssektori õigusaktide muutmist).
PENSIONIKESKUS			

8.	<p>Eelnõu § 1 punktide 5-15 osas teeme ettepaneku kaaluda pärimise protsesside lihtsustamist ning võimaldada pärijal teha valik, kas kanda päritud osakud oma</p>	Mitte arvestatud	<p>Mõistame muret tehnilise keerukuse üle, kuid peame II samba puhul siiski oluliselt, et võimalikult palju sambasse kogutud rahast sambas püsiks ja pensionide maksmiseks kasutusse läheks. II samba</p>
----	---	------------------	---

	<p>aktiivsesse valikusse, kanda osakud oma kontole või võtta rahas välja ning teha see valik kõigi päranduseks saadud osakute osas ühtselt. Kui see tundub pärija valikuvõimaluste liigse piiramisena, siis võib alternatiivina kaaluda teha see valik iga päranduseks saadud fondi osakute osas eraldi, kuid kõigi ühe fondi osakute osas ühtselt.</p> <p>Kehtivas seaduses ja ka uues eelnõus sätestatud variant, kus pärijal on võimalus iga päranduseks saadud fondi osakute puhul otsustada, missugune osa neist osakutest kuulub rahas väljamaksmisele, pärija pensionikontole kandmisele ning eelnõuga lisandunud variandina ka vahetamisele, on Pensionikeskuse hinnangul liigselt segadust tekitav, muudab süsteemi arenduse keerukamaks ning on protsessina keeruline hallata, samas kui praktikas seda võimaluste paljusust pärijad tegelikult ei kasuta. Reeglina soovivad pärijad päranduseks saadud osakud kõik kas rahas välja võtta või kõik osakud pensionikontole kanda ning ei kasuta võimalust kanda osa päranduseks saadud fondi osakuid oma kontole ja teine osa rahas välja võtta. Edaspidi lisanduks siis veel valikusse kolmas võimalus, millega valikuvariantide hulk veelgi suureneb ning pärija jaoks muutub pilt veel kirjumaks, tegelikku kasu see samas kellelegi ei anna.</p>		<p>vara pärimisel on alati olnud pärija valik, kas võtta see kogu ulatuses või osaliselt enda II sambasse või kogu ulatuses või osaliselt rahaks teha. Olukord, kus pärimisel tehakse rahaks vaid osa päritud II samba varast ja osa võetakse pärija II sambasse, on olemuslikult eelistatum sellest, kui rahas võetakse välja kogu päritud II samba vara. Mõõname, et ettepanekuga arvestamisel ei oleks surve kogu päritud II samba vara rahas välja võtta sedavõrd suur, kui pärandvara hulgas on mitme kohustusliku pensionifondi osakud ja/või pensioni investeerimiskontol olev raha või selle kaudu soetatud finantsvara, kuivõrd sel juhul oleks tõesti võimalik otsust langetada fondi / pensioni investeerimiskonto põhiselt (ühe fondi osakud pärija pensionikontole ja teise fondi osakud kõik rahaks). Kui päritakse aga ainult ühe pensionifondi osakuid, ei oleks osaline raha väljavõtmine enam võimalik. Seepärast ei pea me võimalikuks tehtud ettepanekut arvestada.</p>
9.	Selleks, et tagada piisav aeg muudatuste arendamiseks ja rakendamiseks, teeme ettepaneku eelnõu § 1 punktid 5-15 jõustada 1. juunist 2025.	Arvestatud	Eelnõu jõustumise sätet on muudetud.
EESTI KINDLUSTUSSELTSIDE LIIT			

10.	<p>Kohustusliku kogumispensionini väljamaksefaasis peaks võrdsemalt kohtlema erinevaid teenusepakkujaid, võimaldades pärijatel pensionilepingu garantiiperioodi väljamaksed tagastusväärtusena tulumaksuvabalt üle viia teise pensionilepingusse või pensionifondi. Kõnealune muudatus suurendaks konkurentsi väljamaksete turul ja soodustaks sellisel viisil oluliselt tulevase pensionäre. Täna on protsess keerukas ja pärija peab kandma pensionilepingu tagastusväärtuse iseenda</p>	Arvestatud / selgitatud	<p>Kui soodustatud isikul endal on pensionileping olemas, on tal juba kehtiva seaduse kohaselt võimalik surma tõttu lõppenud pensionilepingu garantiiperioodi lõpuni tegemata jäänud väljamaksetele vastav summa oma pensionilepingusse kanda lasta. Vt KoPS § 52¹ lõiget 6. Sellisel juhul kantakse raha ühest pensionilepingust teise ja väljamakset soodustatud isikule ei toimu, mistõttu ei tule sel hetkel ka tulumaksu maksta. Edasi sõltub juba soodustatud isiku enda pensionilepingust, kas tema väljamaksed on tulumaksuvabad või maksustatud tulumaksuga 10% määras.</p>
-----	--	-------------------------	---

	pensionilepingusse, mille üheks osaks on ka tagastusväärtuse tulumaksuga maksustamine. Leiame, et garantiiperioodil pensionilepingute pärijatel peaks olema võrdsed võimalused pensionifondide pärijatega.		Eelnõusse on lisatud muudatused, mis võimaldavad soodustatud isikul surma tõttu lõppenud garantiiperioodiga pensionilepingust saadava summa eest soetada kohustusliku pensionifondi osakuid või see pensioni investeerimiskontole kanda lasta.
11.	Tööandjate kaasamiseks pensionisüsteemi, peaks täiendava kogumispensioni kogumisele rakendama erisoodustuse tulumaksuvabastust (lisades sätte Tulumaksuseaduse § 48 lg 55) tingimusel, et kogumispensioni lepingu sõlmib tööandja vastavalt enda otsusele ning lisatingimusel, et vabatahtliku kogumispensioni väljamakse ei ole võimalik enne 5 aasta möödumist alates liitumisest või kuni töötaja pensioniea saabumiseni. Meile teadaolevalt on täna arutusel tööandjapensioni kontseptsioon ja hetkel käib võimaluste analüüs selle pensioniliigi ellu rakendamiseks Eestis. Kui soovitakse kaasata tööandjaid pensionisüsteemi panustamisse, saab seda tulemuslikult ja lihtsamalt ellu rakendada eeltoodud tingimusi pensioni- ja maksuregulatsioonis sätestades. Selline muudatus võib osutuda sama populaarseks kui tööandja ravikindlustus, mille populaarsuse kasvu sellises mahus keegi prognoosida ei osanud.	Mitte arvestatud	Ettepanek ei ole seotud antud eelnõuga. Tööandjapensioni lahendusi analüüsitakse eraldiseisvalt ning sealjuures saab kaaluda ka esitatud ettepanekut.
12.	Punktis 2 tehtud ettepaneku juures võiks kaaluda ka erisoodustumaksu vaba summa (400 eurot aastas) suurendamist ja regulatsioonis sätestada ka selle summa automaatne elukallidusega kohandamine. Kui näiteks võrrelda ostujõu muutust erisoodustuse maksuvabastuse käivitamisel 1. jaanuarist 2018 seisuga 31.12. 2023, oleks vastav summa Statistikaameti andmeil 400 euro asemel 556 eurot (vt. https://www.stat.ee/et/ostujou-kalkulaator). Ca 600 euro maksuvabastuse summa vastab 50 eurole kuus ning on üle 2% hetke keskmisest brutokuupalgast ja sarnases mahus inimese oma osalusega teise samba sisse maksetes.	Mitte arvestatud	Ettepanek ei ole seotud antud eelnõuga. Vt ka selgitust ettepanekule 11.
EESTI PANGALIIT			

<p>13.</p>	<p>Pangaliidul ei ole eelnõu sõnastuse osas muudatusettepanekuid, kuid tootsime välja, et meie hinnangul oleks vajalik lisada kogumispensioni seadusesse (KoPS) juurde võimalus kanda võõrandamiskõlbmatu vara pensioni investeerimiskontolt ära ning võimaldada seejärel pensioni investeerimiskonto sulgeda. Eeltoodust tulenevalt teeme eelnõule järgnevad täiendusetpanekud:</p> <p>a) Muuta KoPS § 52⁶ lõiget 6 ja sõnastada see järgnevalt: „Käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatud tingimust ei kohaldata pensioni investeerimiskonto kaudu soetatud finantsvara suhtes, mille võõrandamine või millest tuleneva väärtuse muul viisil realiseerimine ei ole pensioni investeerimiskonto lepingu pooltest mittesõltuvatel asjaoludel võimalik. Võõrandamist või väärtuse realiseerimist takistavate põhjuste äralangemise järel pensioni investeerimiskontole laekuva raha suhtes kohaldatakse käesoleva paragrahvi lõikes 7 sätestatud.“</p> <p>b) Täiendada KoPS §-i 52⁶ lõikega 8 ja sõnastada see järgnevalt: „Pensioni investeerimiskonto avanud krediidasutusel on õigus kanda lõikes 6 nimetatud tingimustele vastav finantsvara isiku muule väärtpaberikontole ning pensioni investeerimiskonto seejärel sulgeda.“</p> <p>Selgitus KoPS § 52⁶ lõike 6 muudatusettepaneku juurde: Finantsvara, eriti väärtpaberi mittelikviidsuseks muutumise põhjused võivad olla väga erinevad, mistõttu näidisloetelu seadusesse toomine viisil, kus viidatakse mittelikviidsuse kaasa toonud otsuse teinud või sündmuse põhjustanud isikule, ei pruugi katta konkreetset olukorda. Nn võimalik, et ühes konkreetsetes sündmuses osaleb mitu isikut – nt emitent (nt krediidasutus) annab sisse pankrotiavalduse, kohus kuulutab välja pankroti, finantsjärelevalve tühistab tegevusloa ja reguleeritud turg lõpetab kauplemise emitendi aktsiate ja võlakirjadega. Emitendi poolt lähtuvateks sündmusteks, milles sageli osaleb ka kohus, võib olla erinevate maksejõutus- või reorganiseerimismenetluse (saneerimine,</p>	<p>Arvestatud osaliselt</p>	<p>Pakutud uues sõnastuses KoPS § 52⁶ lõike 6 esimene lause jääks meie hinnangul liiga lai ja ei annaks õigusselgust (pole võimalik aru saada, millisel juhul vastavad sätted rakenduvad). Õigusselguse huvides eelistame konkreetsete aluste kehtestamist seaduses.</p> <p>Eelnõud on täiendatud KoPS § 52⁶ lõike 6 esimese lause muutmise ning KoPS § 17¹ uue lõikega. Sellega laienevad kaasused, mil sambast lahkumisel pensioni investeerimiskonto kaudu soetatud kogu finantsvara võõrandamise nõuet (KoPS § 52⁶ lg 5) ei kohaldata. Muu hulgas oleksid hõlmatud ka kauplemise peatamine või lõpetamine kauplemiskoha poolt ja tehingu tegemiseks vajaliku finantsvahendaja suhtes pankrotimenetluse algatamine või muu pädeva haldusorgani või kohtu tagajärgedelt sarnane otsus, mille tulemusel ei ole finantsvara võõrandamine õigusaktide kohaselt võimalik.</p> <p>Lisaks lubab KoPS § 17¹ lõige 2¹ pensioni investeerimiskonto sulgemiseks selle konto kaudu soetatud väärtpaberid ümber registreerida isiku teisele väärtpaberikontole samas krediidasutuses, kui nendega kauplemine on kauplemiskoha poolt lõpetatud või KoPS § 52⁶ lõikes 6 sätestatud menetluse või režiimi lõppemise järel ei ole nende võõrandamine endiselt võimalik.</p>
-------------------	--	-----------------------------	--

	<p>USA Chapter 11 pankrot jms) algatamine või väljakuulutamise. Reguleeritud turg võib peatada kauplemise või selle jäädavalt lõpetada, kui emitent ei täida (korduvalt) vastava turu reegleid või läbipaistvusnõudeid, samuti võib emitent ise vabatahtlikult oma kaubeldavate väärtpaberite osas taotleda noteerimise lõpetamist. Finantsjärelevalveasutus saab eelkõige tühistada tegevusloa. Kohus või muu vaidluste lahendamise organ võib otsustada emitendi väärtpaberitega kauplemise peatamise mõne tsiviil- või kriminaalvaidluse kontekstis. Samuti võib finantsvara muutuda ebalikviidseks, kui juhtub mõni eelnimetatud sündmus mõned vahendajaga ahelas (alates väärtpaberite keskodepositooriumist kuni lõpp-teenusepakkujani), mille kaudu konkreetne investor oma finantsvara hoiab või sellega kaupleb, isegi kui tema enda teenusepakkujal on jätkuvalt võimalik eelnimetatud teenuseid osutada. Seega teeme ettepaneku viidata takistavatele asjaoludele selliselt, et need oleks defineeritud kui pensioni investeerimiskonto lepingu pooltest mittesõltuvate asjaoludena.</p>		
LHV VARAHALDUS			

14.	<p>1) Investeerimisfondide seaduse (edaspidi IFS) § 123 sõnastus</p> <p>IFS §-de 103 ning 123 mõtte täpsustamine on tervitatav areng. IFS § 123 sõnastuse osas on LHV-l täiendavalt ettepanek ka toormete puhul lähtuda sarnasest lahendusest nagu on eurofondide puhul kasutusel väärismetallidesse investeerimise reguleerimiseks, s.t piirata investeerimispiiranguga üksnes toormeid esindavad sertifikaadid ja tuletisinstrumendid, mille alusvaraks on toore. Piirangu alt võiks välja jätta muud instrumendid, mille seos toormega on kaudsem.</p>	Arvestatud	Eelnõud on vastavalt täiendatud.
------------	--	------------	----------------------------------

	<p>Hetkel eelnõus kasutatud sõnastuse puhul on küll üheselt selge, et kullakaevandaja aktsiad IFS § 123 sätestatud piirangu alla ei lähe, kuna kuld on väärismetall. Samas näiteks vasekaevandaja aktsiate osas jätkuvalt selgus puuduks, kuna vase näol on tegemist toormega. Kullakaevandaja ning vasekaevandaja erinev kohtlemine ei ole ilmselt aga eesmärk.</p> <p>Sätte sõnastuse täiendav muutmine suurendab selgust. Muul juhul tuleb igal turuosalisel endal tõlgendada, millisel juhul tuleks väärtpaberi hind lugeda sõltuvaks toorme hinnast.</p>		
15.	<p>1) IFS § lg 3 ja 4 sõnastus</p> <p>Sarnane probleem nagu IFS § 123 sõnastuse puhul on ka IFS § 128 lõigete 3 ja 4 sõnastuses. Kuigi alusvara on toormete asemel kinnisvara, puuduvad konkreetset suunised nende lõigete puhul selle tõlgendamiseks, millisel juhul tuleks emitendi/instrumendi seos kinnisvaraga lugeda otseseks ja millisel juhul kaudseks. Seega on iga turuosalise enda hinnata, mida loetakse instrumendiks, mille hind või millest saadav tulu sõltub kaudselt kinnisvara hinnast või selle muutusest. See tekitab probleeme eelkõige kohustuslike pensionifondide puhul, kus piirang on oluliselt madalam (40%) kui vabatahtlike pensionifondide puhul (70%).</p> <p>Praeguse sõnastuse puhul on sama piirangu alla arvatud näiteks pensionifondi arvel otse omandatud kinnisasja ning kinnisvarasektoris tegutseva äriühingu emiteeritud võlakirjad, mille seos kinnisvara hindadega on – kui üldse olemas – siis tõepoolest kaudne. Kaudse seose olemasolu kontrollimine erinevate emitentide ja instrumentide puhul tekitab fondivalitsejale täiendavat</p>	Arvestatud	Eelnõud on täiendatud muudatusega, millega jäetakse investeerimispiirangu alt välja investeringud, millele on vaid kaudne mõju kinnisvara hinnal või selle muutusel.

	<p>administratiivkoormust – eelkõige just tulenevalt sellest, et puuduvad konkreetsed suunised/kriteeriumid, mida kontrollida. Sellest tulenevalt on LHV ettepanek kas kaudse seosega instrumendid piirangu alt välja arvata või sisustada senisest täpsemalt näiteks RM määruses, milliseid kriteeriume fondivalitsejal hinnata tuleb.</p>		
16.	<p>1) Makse tasumisest vabastamise avalduse tagajärg</p> <p>Kogumispensionide seaduses on tehtud mitmeid muudatusi, mis muudavad süsteemi selgemaks ja arusaadavamaks. LHV-l on ettepanek teha avalduste esitamise loogikas veel üks muudatus. Nimelt, kogumisperioodil väljamaksete tegemise võimaluse loomisega valiti lahendus, kus nii kogumisperioodil väljamakse tegemisele (§ 43¹ mõttes) kui ka maksete peatamisele (makse tasumisest vabastamise avaldus § 27³ mõttes) kohaldatakse sama tagajärge – avalduse esitaja ei saa 10 aastat II sambasse uusi makseid teha.</p> <p>Väljamakse tegemisele sellise piirangu kohaldamise mõte on üheselt selge – see aitab ära hoida sotsiaalmaksu maksmisest osaliselt kõrvale hoidmist. Sissemakse peatamise puhul olukorras, kus isik seni kogutut aga süsteemist välja ei vii, sama öelda ei saa. Maksete tegemise ajutine peatamine ei võimalda näiteks maksudest kõrvalehoidmist, mis õigustaks sama piirangu kohaldamist.</p> <p>Seega ettepanek on nende isikute puhul, kes esitavad üksnes § 27³ nimetatud avalduse, aga ei esita § 43¹ nimetatud avaldust, mitte kohaldada § 27² lõikes 1 toodut. Nendel isikutel võiks olla õigus makse tasumise avaldust esitada endale sobival ajal ning avalduse jõustumisele saaks kohaldada</p>	<p>Mitte arvestatud / selgitatud</p>	<p>Nõustume, et maksete tasumisest vabastamise avalduse esitamise tagajärjeks olevast 10 aasta piirangust loobumine väärib kaalumist.</p> <p>Oleme vastavalt VV tööplaanile koostöös Sotsiaalministeeriumiga analüüsimas tööandjapensioni võimalusi, mille käigus on muu hulgas samuti koorunud 10 aasta piirangute muutmise põhjendatuse küsimus. Sellest tulenevalt peame vajalikuks esmajärjekorras ära oodata tööandjapensionit puudutavad VV edasised suunised ning sõltuvalt juba neist võtta kõnealuste piirangute muutmine ette tervikuna korraga või naasta spetsiifiliselt maksete tasumisest vabastamise avalduse esitamise tagajärjeks oleva 10 aasta piirangust loobumise juurde. Viimasel juhul oleme valmis lisama vastavad muudatused võimalusel veel ka käesolevasse eelnõusse.</p>

	<p>sama korda nagu kehtiva seaduse kohaselt kohaldatakse vabatahtlike liitujate avaldustele – s.o avaldus jõustub kas jaanuari, mai või septembri alguses.</p> <p>Sellisel ei tekitaks muudatus ka süsteemi osalistele täiendavat koormust. Makse tasumisest vabastamine võiks seejuures jätkuvalt toimuda eraldi avalduse alusel, mitte olla üks valik maksemäära muutmise avaldusel, kuna makse peatamise avaldusel on maksemäära muutmise avaldusega riigipoolse makse osas erinev tagajärg ning selle avalduse esitamine peaks toimuma pigem erandjuhul.</p>		
--	--	--	--